

20.12.2024
KSL/74/03.06.00/2023

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Viite: KESELY/2421/2021

LAUSUNTO: LEPPÄKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN JA SÄHKÖNSIIRRON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUS (YVA-SELOSTUS)

Keski-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Keski-Suomen liiton lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus), joka koskee Pihtiputaalle sijoittuvaa Leppäkankaan tuulivoimahanketta ja siihen liittyvää sähkönsiirtoa. Hankkeen kaavasunnittelu etenee rinnakkain YVA-menettelyn kanssa. Osayleiskaavan valmisteluaineisto on tarkoitus asettaa nähtäville, kun YVA-selostuksesta on saatu perusteltu päätelmä.

Hankealue sijaitsee noin 14 kilometriä Pihtiputaan kunnan keskustan koillispuolella ja rajautuu Pyhäjärven kunnan rajaan. Hankealueen pinta-ala on 3291 hehtaaria.

Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimaloiden yksikköteho enintään 10 MW. YVA-menettelyssä on tarkasteltu seuraavia vaihtoehtoja (VE):

- VE0: Hanketta ei toteuteta
- VE1: Toteutetaan 30 tuulivoimalan hanke
- VE2: Toteutetaan 26 tuulivoimalan hanke

Lisäksi on laadittu vaihtoehdon VE2 herkkyystarkastelu, jossa arvioitiin Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040 osoitetun tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen ulkopuolelle sijoittuvien viiden eteläisimmän tuulivoimalan poistamisen vaikutuksia suhteessa vaihtoehtoon VE2. Keski-Suomen liitto pitää lähtökohtana, että tuulivoimahankkeiden vaikutusten arviointien yhteydessä tarkastellaan myös maakuntakaavarajausten mukaisia alueita. Osoittamalla eri vaihtoehtojen eroavaisuudet vaikutusten arvioinnin yhteydessä, pystytään perustelemaan mahdollinen maakuntakaavarajauksen tarkentuminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Keski-Suomen liitto toteaa, että laadittu herkkyystarkastelu on varsin kevyt verrattuna varsinaiseen vaihtoehtotarkasteluun.

YVA-menettelyssä on tarkasteltu sähkönsiirtoa yhteisjohtona läheisten Hallakallion, Moskuankankaan ja Uusimon tuulivoimahankkeiden kanssa. Keski-Suomen liitto pitää hyvänä yhteisjohtoon tarkastelua. Tarkasteltavina vaihtoehtoina on ollut kaksi pääsähkönsiirtovaihtoehtoa:

- SVEA: sähkönsiirto itään kohti Murtooperän suunniteltua sähköasemaa. Voimajohdon pituus on alavaihtoehdosta riippuen noin 40–50 kilometriä ja johdosta noin 19–49 kilometriä sijoittuu uuteen johtokäytävään.
- SVEB: sähkönsiirto länteen kohti Kinnulan suunniteltua sähköasemaa. Voimajohdon pituus on alavaihtoehdosta riippuen noin 47–53 kilometriä ja johdosta noin 30–36 kilometriä sijoittuu uuteen johtokäytävään.

Tuulivoimatuotannon lisäksi YVA-menettelyn yhteydessä on tarkasteltu mahdollista aurinkovoima-aluetta Pyytnevan entiselle turvetuotantoalueelle. Aurinkovoima-alueen pinta-ala olisi enintään 220 hehtaaria ja kokonaisteho enintään 100–160 MWac. Aurinkovoimalan toteuttaminen alueelle on epävarmaa eikä sen mahdollinen toteuttaminen ole suoraan riippuvainen tuulivoimahankkeen toteuttamisesta.

Keski-Suomen maakuntakaavatilanne on tuotu asianmukaisesti esiin YVA-selostuksessa eikä liitolla ole siitä huomautettavaa.

Leppäkankaan ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat välkkeeseen, meluun, maisemaan ja linnustoon.

Ilman välkkeenhallintajärjestelmää tuulivoimahankkeen aiheuttamat välkevaikutukset arvioidaan erittäin kielteisiksi. Kuten YVA-selostuksessa tuodaan esiin, jatkosuunnittelussa tulee huomioida välkkeenhallintajärjestelmän tarve, jotta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia saadaan lievennettyä. Melun osalta vaihtoehdossa VE1 40 dB melutaso ylittyy tuotantoalueen ulkopuolella yksittäisten asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Tämä tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

Leppäkankaan maisemavaikutusten kannalta keskeisimmät arvokkaat maisema-alueet ovat Pihtiputaan valtakunnallisesti arvokas pika-asutusmaisema Kärväskylässä (VAMA 2021) ja Pyhäjärven kulttuurimaisemat. YVA-prosessin yhteydessä tehdyn maisemavaikutusten arvioinnin mukaan hankkeella on korkeintaan kohtalainen kielteinen vaikutus, eikä tarkasteltujen vaihtoehtojen vaikutuksilla ole juurikaan eroa. Arvioinnin mukaan myöskään herkkyytarkastelun mukaisella maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolisten voimaloiden poistamisella ei kokonaisuutena saavuteta olennaisia lievennyksiä maisemavaikutuksiin verrattuna vaihtoehtoon VE2. VAMA 2021 -kuvauksessa Pihtiputaan pika-asutusmaisemien maisemakuvan todetaan muodostuvan mm. tasaisista peltoalojen yli avautuvista pitkistä näkymistä.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 valmistelun yhteydessä on tarkasteltu saman kokoluokan aluetta kuin nyt lausuttavana olevassa YVA-selostuksessa. Arvioinnin mukaan silloin tarkastellun rajauksen mukaisen alueen maisemavaikutusta kasvattaa tuulivoima-alueen laajuus luode-kaakko suunnassa sekä tuulivoimaloiden suurehko määrä ja sijainti lähellä herkkiä kohteita. Maakuntakaavan 2040 ratkaisussa Leppäkankaan tv-merkinnän rajausta muutettiin, jolloin myös maisemavaikutus lieveni.

Keski-Suomen liiton näkemyksen mukaan Leppäkankaan jatkosuunnittelussa tulee huomioida maisemavaikutusten lieventäminen.

YVA-selostusta on valmisteltu ennen kuin Ympäristöministeriön tuore maisemavaikutusten arvioinnin opas on julkaistu. Vuonna 2016 julkaistu opas perustuu huomattavasti nykyistä pienempiin voimaloihin. Mikäli hankkeen jatkosuunnittelussa tulee tarve päivittää maisemavaikutusten arviointia, on syytä hyödyntää Ympäristöministeriön 27.8.2024 julkaisemaa *päivitetty Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa*-ohjetta.

Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040 Leppäkankaan tuulivoima-alueelle on annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan *yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentamisesta aiheudu merkittävää haittaa muuttolinnustolle eikä uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien lintulajien esiintymiselle.*

Linnustovaikutusten osalta Keski-Suomen liitto toteaa, että Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laadinnan yhteydessä tehdyn tarkastelun ja viranomaisvuorovaikutuksen perusteella Pihtiputaan Leppäkangas voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia Kortteisen pellot ja Elämäisjoen

luusuan MAALI-alueille, jotka ovat merkittäviä levähdysalueita ja muodostavat yhdessä Keski-Suomen tärkeimmän muuttavien hanhien levähdyspaikan.

YVA-prosessin yhteydessä tehdyissä selvityksissä tuotantoalueelta tunnistettiin kolme paikallisesti arvokasta linnustoaluetta, joista yhden välittömään läheisyyteen sijoittuu yksi suunniteltu tuulivoimala. Keski-Suomen liiton näkemyksen mukaan kyseisen tuulivoimalan sijaintia on hyvä tarkastella uudestaan jatkosuunnittelussa.

YVA-selostuksessa on esitetty hanketta koskevien Natura-tarveharkintojen johtopäätökset. Selostuksesta ei kuitenkaan käy ilmi ympäristönsuojeluviranomaisten näkemykset tarveharkintojen riittävydestä. Osana YVA-prosessia on myös arvioitu hankkeen vaikutuksia salassa pidettävään uhanalaiseen lintulajiin. Keski-Suomen liitto ei ole tutustunut liitteeseen 15, jossa on esitetty yksityiskohtaisemmin hankkeen vaikutuksia uhanalaiseen petolintuun. Sekä Natura-tarpeen arvioinnin että uhanalaisen lintulajin vaikutusten arvioinnin osalta Keski-Suomen liitto korostaa ympäristönsuojeluviranomaisten näkemysten huomioimista hankkeen jatkosuunnittelussa, jotta maakuntakaavan suunnittelumääräys tulee huomioiduksi.

Suunniteltuun tuulivoimahankkeeseen liittyvät sähkönsiirtoyhteydet ovat pitkiä ja aiheuttavat paikallisesti kielteisiä vaikutuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida suositukset vaikutusten lieventämisestä. Ensisijaisesti tulee pyrkiä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä.

Selvyyden vuoksi Keski-Suomen liitto tuo esiin myös seuraavat yksityiskohdat YVA-selostuksesta.

Sivulla 30 tuodaan esiin Keski-Suomen maakunnalliset tavoitteet. Tekstissä mainitaan Keski-Suomen energiastrategia. Keski-Suomella ei kuitenkaan ole laadittuna varsinaista energiastrategiaa ja oletettavasti mainitulla strategialla viitataan hiilineutraali Keski-Suomietiekarttaan. Keski-Suomen liitto haluaa myös tuoda esiin, että joulukuussa 2021 hyväksytyssä Keski-Suomen strategiassa on asetettu hiilineutraaliuden lisäksi tavoitteeksi myös luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen Keski-Suomessa vuoteen 2030 mennessä.

Sivulla 90 viitataan *Hiljaiset alueet Keski-Suomessa*-raporttiin. Selvitys, johon YVA-selostuksessa viitataan ja johon on viitattu Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 yhteydessä, on vuodelta 2013, toisin kuin YVA-selostuksessa on esitetty.

Keski-Suomen liitolla ei ole muuta huomautettavaa arviointiselostuksessa kuvattuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Lausunnon on valmistellut maakuntasuunnittelija Valtteri Paakki,
valtteri.paakki@keskisuomi.fi, 040 525 6059

KESKI-SUOMEN LIITTO

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.